

Victor SCORADEȚ

URMA SCAPĂ TURMA - O ILUZIE COMICĂ ?

De canicula acestui sfârșit de stagiune, puțini dintre consumatorii de teatru din capitală mai nutreau iluzia unui eveniment teatral sau măcar a unui spectacol de foarte bună calitate. În contextul în care mai toate premierele bucureștene ale sezonului au dezamăgit, șansele spectacolului așteptat de luni întregi la Teatrul de Comedie sporeau. Mai ales că același teatru experimentase sistemul „urma scapă turma” cu un an în urmă când, pe fondul unei acalmii (apatii?) asemănătoare, *Palăria* regizorului Horațiu Mălăele făcuse binevenite „ravagii”.

Observațiile de mai sus nu vor și nici nu ar putea să minimalizeze meritele reale ale premierei cu *Iluzia comică* de Corneille în regia lui Alexandru Darie. Ele țin mai degrabă să incrimineze actuala situație economică precară a culturii române, a teatrelor românești – o situație care-i determină pe cei mai inventivi dintre directori să s(t)imuleze fie calitatea, fie cantitatea prin tertipuri care cu greu le pot fi luate în nume de rău. Dar să revenim, la iluzia noastră.

De câteva stagiuni bune, regizorul Alexandru Darie s-a impus și prin originalitatea opțiunilor lui. Piese montate de el în acest răstimp fac parte din categoria ce poartă îndeobște eticheta „redescoperiri repertoriale”: cu alte cuvinte, e vorba de piese pe care nici naiba nu le mai montează de decenii. Or, Darie a pus în scenă două dintre cele mai ocolite texte ale lui Shakespeare, *Poveste de iarnă* și *Iuliu Cezar* și, în stagiunea în curs, nu s-a sfiit să regizeze un Delavrancea – *Viforul!* Iar acum ne ademeneste cu (aproape) cea mai puțin jucată dintre piesele și așa ignoratului clasic francez Pierre Corneille, *Iluzia comică*.

Ne ademeneste? Desigur. Căci originalitatea alegerii e, fără doar și poate, un prim element de atracție, cel puțin pentru cunoscători. Și totuși, nu dorința de a epata determină aceste opțiuni. Faptul că e vorba de piese puțin

sau mai deloc jucate îi oferă lui Darie șansa unei situații extrem de favorabile în raport cu piesa, aproape de pozițiile primei întâlniri. O întâlnire cu piese care nu s-au uzat de atâta (adeseori, abuzivă) folosință, o întâlnire în care și regizorul și textul își pot permite, fără riscuri majore, maximum de prospețime.

Așa stau lucrurile și cu „Iluzia”. Aici, totul se petrece la vedere, convențiile de tot felul sunt afișate, comentate, expuse la modul exhibiționist în unele cazuri. Simplitatea poveștii lui Corneille impunea simplitatea abordării regizorale. Iar lucrurile, exact așa s-au și întâmplat.

Povestea unui tată care, bătuit de târziu remușcări, recurge la serviciile unui „magician” pentru a fi martor la traseul existențial al fiului pe care el însuși la gonit, e relatată cu o simplitate ce nu ezită să afișeze chiar un aer prozaic; așa, de pildă, la început, când actorii se încălzesc cu o atitudine aproape dezabuzată. Căci magia nu este altceva decât teatru. Aventurile fiului ironizează tradiția picarească dar, în același timp, trec drept magie în ochii de spectator virgin ai tatălui. Cu alte cuvinte, acesta vede, dar nu crede (în realitatea fizică a teatrului) și-și conservă convingerea că totul e meșteșug vrăjit, necurat.

Căci forța iluziei este atunci când ajungi la demontarea ei în elementele și mecanismele componente, dar când ea, cu toate astea, ea își păstrează nealterată vraja. Prin urmare, strategia regiei e perfect consonantă cu aceea a uitatului Corneille. Iar magia lui Darie constă în faptul că spectacolul său are asupra noastră exact efectul pe care spectacolul „magicianului” Alcandre, jucat cu un amestec perfect dozat de ironie și mister de Florin Anton, o are asupra stupid-naivului Pridamant, interpretat fără cusur de Ion Chelaru.

Darie lucrează cu multă finețe momentele comice. Există o delicatețe a gestului regizoral care evită fără efort capcana îngroșărilor și - lucru rar- actorii îl cred și îl

urmează atrăgând hohote de râs cu mijloace elaborate. Marian Râlea și George Ivașcu nu sunt mai deloc mecanici de această dată, Dan Aștilean și Șerban Cella mai au, pe lângă haz, și un aer ce se sustrage explicațiilor, Tudor Chiriță etalează un joc modern, Delia Nartea și Dorina Chiriac își păstrează grația și în scenele cele mai caraghioase iar Alexandru Pop creionează un personaj mai apropiat de zilele noastre. Muzica lui Adrian Enescu întregeste fără ostentație o atmosferă de un farmec discret și rafinat.

Reproșuri? Poate că niște costume mai puțin îndatorate epocii, mai aproape de zilele noastre ar fi contribuit la crearea unui aer mai neliniștitor-contemporan. Dar ai reproșa *Măriei Miu* că nu revoluționează, ea singură, acum, gândirea scenografică românească, destul de convențională în ansamblul ei, ar fi un gest mai degețat decât gratuit. Și totuși poate că, dacă ar fi îndrăznit, l-ar fi obligat și pe regizor să lucreze mai atent și posibilele contrapuncte dramatice ale piesei, care ar fi căpătat, astfel, mai multă greutate. Căci, privit ca întreg, spectacolul rămâne puțin prea ...imponderabil-comic, riscând să se piardă nemeritat de repede dincolo de îneguratul nostru orizont de așteptare. Atunci, însă, spectacolul ar fi fost un eveniment. Așa, rămâne „doar” unul dintre cele mai bune ale unei stagiuni lipsite de glorie.

Și totuși, evenimentul nu a lipsit cu desăvârșire din preajma acestei premiere. El a fost unul ... biografic: cu puțin înainte de premiera oficială, Darie a implinit patruzeci de ani. Îi urăm să-și păstreze nealterate prospețimea percepției, originalitatea opțiunilor și, nu în ultimul rând, iluziile. ■

P.S. Realmente excelentă versiunea românească realizată anume de către Horia Gârbea: vie, delicată, contemporană. Așa cum s-ar cuveni să fie toate traducerea din clasici atunci când urca pe scena.

eurolines
ROMANIA

Touring

TRANSPORT INTERN ȘI INTERNAȚIONAL DE PERSOANE CU AUTOCARUL

ÎNCHIRIERI AUTOCARE ȘI MICROBUZE LA PREȚURI AVANTAJOASE

ASIGURĂRI MEDICALE DE CĂLĂTORIE

PROGRAME TURISTICE INTERNE ȘI EXTERNE

BILETE DE AVION

INTERMEDIERI IMOBILIARE

BUCUREȘTI
Str. Sofia 26 - tel: 01/230.36.61
fax: 01/312.85.43
E-mail: touring.rez@eurolines.ro
Str. Ankara 6 - tel/fax: 230.03.70
Calea Dorobanților 35-37
tel: 211.71.93
E-mail: tourism@touring.ro

PLIEȘTI
tel/fax: 044/11.47.68

BRAȘOV
tel/fax: 068/15.04.02

CONSTANTA
tel/fax: 041/66.27.04

FĂGĂRAȘ
tel/fax: 068/21.26.77

SIBIU
tel/fax: 069/21.22.48

TIMIȘOARA
tel/fax: 056/19.09.31

ARAD
tel/fax: 057/28.14.03
tel: 057/25.03.97
tel. mobil: 092/21.24.64

NOI UNIM EUROPA

s.c. Sahiafilm s.a.

În anul 2000 Studioul Cinematografic „SAHIAFILM” va implini 50 de ani.

Mii de filme documentare și de jurnale de actualități, realizate într-o jumătate de secol, alcătuiesc un „album de familie” al țării noastre.

Cineaștii de la „SAHIAFILM” dispun de spații de producție și de mijloace tehnice moderne pentru a realiza, la solicitarea firmei dumneavoastră, filme pe peliculă de 35 mm sau filme în sistem video.

Studioul „SAHIAFILM” vă propune să colaborăm la realizarea unor filme în diverse genuri publicistice: monografii, reportaje, prezentări de întreprinderi, reclame, videoclipuri etc.

Dacă oferta noastră vine în întâmpinarea dorințelor firmei dumneavoastră, vă rugăm să ne contactați la:

S.C. „SAHIAFILM” S.A. - București
B-DUL AVIATORILOR Nr. 106
Telefon: 01/230.46.03
Fax: 01/230.69.54

„SAHIAFILM” va sărbători semicentenarul studioului împreună cu prietenii și colaboratorii filmului documentar românesc.